

## Katyíni balladák

### Ha visszajöttök

*akiknek sem sírköve sem sírja nincsen*

elmentél apám  
mintha az árnyékokkal mentél volna el  
a messzeségben villogó gömb mögé  
és elkezdődött a háború

– a megszállás egyik éjszakáján hatévesen  
veszítettem el arcodat  
azon az éjjelen talán holdas árnyékod sorvadozott  
Sztarobielszk szögesdrótjai mögött  
s legalább gondolatban szerettél volna visszaszökni  
hozzánk  
belezuhanni anyám tenyerébe  
átkarolni engem nagy kezeddel  
de csak az ötágú csillagos katonaőrök lépteit  
hallottad magad körül  
a sóvárgó arcnak még átfényleni is nehéz a drótokon

ez volt a várakozás végtelenje  
a haldoklás végtelenje  
a szén- és az aranybányákban  
a sarki fénynél  
Szibéria fái alatt  
– s nem csak a te haldoklásod éveit voltak ezek  
számolatlan ezrek voltak veled  
szétszórva egész keleten  
elkarámolva a világtól  
kilométerek súlyos bilincseibe verve

ma visszajöttök  
de azok lesztek-e akik annyi éve mitőlünk  
elbúcsúztak  
van-e még az öröm arcáról emléketek  
– megváltoztatok nagyon  
mások vagyunk mi is  
a házaink még a ti házaitok  
de a száanalomnál aligha adhatunk nektek többet

a távollét annyi esztendejét már nem orvosolják  
szerződések

visszajöttök  
milyennek látlak majd apám  
ha még vissza tudsz jönni  
1956

*Fordította: Csoóri Sándor*

\* \* \*

### Apám emlékére

Emlékművet emeltem egykor a hiábavaló reménynek  
háborús füstökből s a várakozás éveiből  
– egy verset a fogságodról a fogságotokról  
De feledésre ítélték azt is mint titeket  
De én most mégis makacsul visszatérek ahhoz a  
vershez,  
mint hullám a parthoz fészke-re madár amelyet nem  
tud s nem is akar elhagyni soha  
vissza mint eszelős dal  
mert maholnap vége ennek a félévszázadnak  
s én továbbra se tudom hol rejtőzik sírokat  
semmilyen fénycsóva nem világítja meg azt a tájat  
pedig a sztyeppék sólymai más áldozatok fölött  
keringenek

Ma tehát még egyszer utoljára  
dúlt álmod s a fölszabadító erő megidézésének  
lidérces órájában  
amikor ökölled döngeti valaki az örök hallgatás falát  
új versben hirdetem ki a világnak  
nem kutatom többé a tetteseket  
és azt se kívánom már hogy dögvész csókolja őket  
szájon  
hadd lélegezzék be ugyanazt a levegőt amit én is  
megvénültek kiégtek becsapottak

Belevájom inkább magamat kemény derekú fába  
 vagy madárijesztőként táncolok végig bevetett és  
 újra letarolt vidékeken  
 az agyalágyult időt így talán fölingerlem  
 hogy évszakaival együtt minél előbb robbanjon szét  
 és szörnyeteg titkai is hulljanak vele darabokra

Talán egy gondos történész lép majd a színre akkor  
 mért is ne lépne – hogy Kelet sötét stációit –  
 Sztarobielszket Osztaskovot és Kozielszket –  
 odaírja a szenvedés és a borzalom ismerős tájai  
 mellé

Fölsóhajt fölöttük, mint Karthágó fölött  
 s hozzájuk sorolja még Katyínt miközben megtörlí  
 szemüvegét és fölteszi teáját

De én már most akarom tudni  
 hova kell majd elutaznom  
 gyertyát gyújtani  
 halottak napján  
 1988

*Fordította: Csoóri Sándor*

